

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย เรื่องรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยแบ่งเป็น จุดมุ่งหมายของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อสร้างรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1

การศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แก่

1. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	1 คน
2. รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	2 คน
3. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	1 คน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน	5 คน
5. ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน	8 คน
6. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	18 คน
7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้าน	จำนวน	45 คน
รวมประชากรทั้งหมด	จำนวน	89 คน

ช่วงที่ 2

การศึกษารูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล
หาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ด้วยกระบวนการประชาคมตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วน
ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเองจำนวน 1 ชุด เป็น
แบบสอบถามนายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การ
บริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในตำบลหาดอาษา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า
โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วน
ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

1. ขอนหนังสือแนะนำ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์ ถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในตำบลหาดอาษา

2. ส่งแบบสอบถามถึงนายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วน
ตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในตำบลหาดอาษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2548

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 89 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 2 การศึกษารูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงประชาคมตำบล เพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล

2. จัดประชุมประชาคมตำบล ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในวันที่ 30 ตุลาคม 2548 เวลา 9.00 น.

3. สรุปอภิปราย และเขียนรายงานผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์เชิงปริมาณ

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยการแปลความหมายของคะแนน โดยใช้คะแนนเป็นตัวชี้วัด

ช่วงที่ 2 วิเคราะห์เชิงคุณภาพ

สร้างรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท โดยกระบวนการ (F-G-D) ประชาคมตำบล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ

2. ค่าเฉลี่ย

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่องรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มาวิเคราะห์ปัญหาสูงสุดทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์ปัญหารูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จากความคิดเห็นโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 4 ด้าน

1. ปัญหาด้านการร่วมคิดกำหนดความต้องการ (P) การวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในภาพรวมมีปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัญหาข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัญหาอันดับสูงสุดระดับมาก ($\bar{X}=3.14$) อันดับรองลงมาได้แก่ปัญหาข้อที่ 4 การกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนาซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=3.00$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ปัญหาข้อที่ 6 การเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกับกฎหมาย, ระเบียบ, ข้อบังคับ และทิศทางการพัฒนาประเทศเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.65$)

2. ปัญหาด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนา (D) การวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปัญหาข้อที่ 10 องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาแผนงาน โครงการของชุมชนกลุ่มอาชีพหรือองค์กรต่างๆ ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงานเป็นปัญหาอันดับสูงสุดซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.89$) อันดับรองลงมาได้แก่ปัญหาข้อที่ 12 องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน ให้กลุ่มอาชีพเป็นผู้ดำเนินการเองตามความถนัดและสนใจ ซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.88$) ส่วนอันดับต่ำสุดได้แก่ปัญหาข้อที่ 8 คณะกรรมการจัดทำแผนพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน / โครงการตามความต้องการของประชาชนโดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและมีการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.73$)

3. ปัญหา ด้านการร่วมตรวจสอบ (C) การวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมปัญหาระดับมาก ($\bar{X}=2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัญหาข้อที่ 17 การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม / โครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับ

งบประมาณ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากประชาชนและสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนที่จะได้รับการอนุมัติ เป็นปัญหาอันดับสูงสุดซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.99$) อันดับรองลงมาได้แก่ ปัญหาข้อที่ 15 องค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและในการตรวจสอบแผนงานพร้อมทั้งรับฟังความเห็นในการแก้ไขปัญหาและความต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.89$) ส่วนอันดับต่ำสุดได้แก่ปัญหาข้อที่ 16 องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาการตรวจสอบของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ ให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสีทิวทัศน์ของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59 เป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.66$)

4. ปัญหาด้านการร่วมนำไปใช้ (A) การวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีปัญหาระดับมาก ($\mu=2.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปัญหาข้อที่ 21 องค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี / หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เป็นปัญหาอันดับสูงสุดซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.88$) อันดับรองลงมาได้แก่ปัญหาข้อที่ 19 องค์การบริหารส่วนตำบลใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ ซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.82$) ส่วนอันดับต่ำสุดได้แก่ ปัญหาข้อที่ 24 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจริงจากการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนา / โครงการที่ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการ เป็นปัญหาระดับมาก ($\mu=2.60$)

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ได้จากการเสนอของผู้เข้าร่วมกิจกรรมประชาคมตำบล (A-I-C) ซึ่งรูปแบบที่ได้เป็นกระบวนการพัฒนาตามหลักการบริหาร PDCA อันเป็นแนวทางหนึ่งของรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ซึ่งรายละเอียดของกระบวนการพัฒนาดังต่อไปนี้

รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน คือ PDCA มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและหาแนวทางในการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ขั้นตอนที่ 2 เลือกปัญหา เพื่อนำมาออกแบบ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ประเด็นปัญหามาก และปัญหาน้อย

ขั้นตอน

วิธีการ

แบบบันทึก

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมประชาคมตำบล (F-G-D)

หาประสิทธิผล

หาประสิทธิภาพ

คุณภาพ

พัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินและตัดสินใจปัญหา

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำเอกสารรายงานรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการร่วมคิดกำหนดความต้องการ (P) ด้านการร่วมจัดทำแผน (D) ด้านการร่วมตรวจสอบ (C) และด้านการร่วมนำไปใช้ (A) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าสูงสุดแต่ละด้านดังนี้

1.1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการร่วมคิดกำหนดความต้องการในการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีปัญหามาก

จัดเป็นอันดับที่ 1 แสดงว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่งผลให้การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวพันธ์ พรอคติง และคณะ (2532) เรื่อง การพัฒนาชนบท การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน พบว่า พฤติกรรมเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้านพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาในระดับปานกลาง และต่ำทั้งในโครงการของภาครัฐ และโครงการของชาวบ้าน พฤติกรรมเข้าร่วมในโครงการพัฒนาของรัฐนั้น ชาวบ้านโดยทั่วไปจะเข้าร่วมเพียงบางขั้นตอน เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่รู้สึกว่าโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นความรับผิดชอบของทางราชการ สำหรับโครงการของชาวบ้านนั้น พบว่ากิจกรรมของชาวบ้านเองมีขอบเขตค่อนข้างจำกัดเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนน้อย รวมทั้งการถูกจำกัดโดยปัจจัยการสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาพบว่า ลักษณะทางด้านบุคคล เพศ การศึกษา และความคิดเห็นต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา แต่อายุ ขนาดครัวเรือน และความคาดหวังต่ออาชีพบุตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา นอกจากนี้ตัวแปรทางภาวะวิสัยคือ ระดับพัฒนาของชุมชน ระดับรายได้ และแบบแผนการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน และตัวแปรทางอัตวิสัยของชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ ความหวังในการดำรงชีวิต ความรู้สึกมีอิทธิพล ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาในแทบทุกด้าน ยกเว้นเรื่องความหมายในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในโครงการของรัฐ

1.2 การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/ โครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากประชาชนและสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนที่จะได้รับการอนุมัติ ในด้านการร่วมตรวจสอบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จัดเป็นอันดับที่ 2 แสดงว่าการตรวจสอบการนำแผนพัฒนานำไปสู่การปฏิบัติจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณซึ่งได้รับความเห็นชอบจากประชาชนและสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนที่จะได้รับอนุมัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบคุณภาพของการนำแผนพัฒนาเข้าสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลงกรณ์ ปราบไพรี (2546) เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม กรณีศึกษาอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกประชาคม

อำเภอส่วนใหญ่เห็นว่าประชาคมคือองค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการดำเนินงานโดยยึดถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับ หลักการของระบอบประชาธิปไตย แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่ สะท้อนความต้องการของประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอ ที่จัดทำโดยส่วนราชการ ประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการเสนอแผนงาน โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาแผนงานโครงการของชุมชนกลุ่มอาชีพ หรือองค์กรต่างๆ ให้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน ในด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนาในการ วางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัด ชัยนาท มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จัดอยู่ในอันดับ 3 ซึ่งการพิจารณาแผนงานโครงการของชุมชน กลุ่มอาชีพมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กร ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา พัฒนพงศ์เสรี และคณะ (2542) เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความต้องการของท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ ความต้องการ ของท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลที่ประธาน กรรมการบริหารมีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความ ต้องการของท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่ประธานกรรมการบริหารมี ประสบการณ์ 5 – 10 ปี ให้ความสนใจในการจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความ ต้องการของท้องถิ่นมากกว่าประธานคณะกรรมการบริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ประจำปีงบประมาณกว่า 3 ล้านบาทขึ้นไปให้ความสำคัญ ใน การจัดการศึกษาอบรมน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ประจำปีงบประมาณไม่เกิน 3 ล้านบาท ส่วนการจัดการศึกษาอาชีพไม่มีความแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลที่มี สถานศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีสถานศึกษามีการจัดการศึกษาอบรมและการฝึก อาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี / หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ในด้านการ ร่วมนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา

อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีปัญหาการจัดเป็นอันดับที่ 4 แสดงว่าการใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือรายจ่ายเพิ่มเติมจะส่งผลให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประสบความสำเร็จมีคุณภาพ กรมการปกครอง (2543) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการของ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี / หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สอดคล้องกับ ฉ.อ.น. รุชฉิมกรรมา (2534) พบว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยร่วมในขั้นตอนการมากที่สุด รองลงมาคือขั้นติดตามผลงาน และขั้นกำหนดความต้องการ ในขั้นตอนการและติดตามผลงานนั้น ประชาชนเข้าร่วมออกแรงมากที่สุด รองลงมาคือร่วมออกเงิน วัสดุอุปกรณ์ และร่วมเป็นกรรมการ โดยมีปริมาณการเข้าร่วมทุกครั้งมากที่สุด ส่วนในขั้นกำหนดความต้องการประชาชนเข้าร่วมประชุมทุกครั้งมากที่สุด สภาพเศรษฐกิจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมเป็นกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมประชุมในขั้นกำหนดความต้องการ ขั้นวางแผนงานและขั้นตัดสินใจเลือกโครงการ แต่มีผลต่อปริมาณการเข้ามามีส่วนร่วมคือผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจดีเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า ส่วนขั้นตอนงานนั้น ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าเข้ามามีส่วนร่วมออกแรง ออกเงิน วัสดุอุปกรณ์ และร่วมเป็นกรรมการในปริมาณมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า และในขั้นติดตามผลงานนั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจก็ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับสถานภาพทางสังคมนั้น พบว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน คือ ผู้นำท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนธรรมดาทั่วไปและพบว่าเพศชายเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง สาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการความสะดวกสบายในด้านคมนาคมขนส่ง รองลงมาคือ ความต้องการพัฒนาหมู่บ้าน ต้องการมีงานทำ บุคคลที่ชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่บ้าน สาเหตุที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีงานอื่นทำอยู่แล้ว ไม่มีเวลา ไม่ว่าง และมีธุรกิจในครอบครัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

2. รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีกระบวนการวางแผน

พัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา เพื่อดำเนินการพัฒนาสภาพปัญหา ในการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการร่วมคิดกำหนดความต้องการ 2. ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนา 3.ด้านการร่วม ตรวจสอบ 4. ด้านการร่วมนำไปใช้ ที่ประกอบด้วย การศึกษาปัญหาและแนวทางในการวางแผน พัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดอาษา เลือกปัญหาเพื่อนำมาออกแบบ วิเคราะห์ปัญหาและปัญหาน้อย จัดกิจกรรมประชาคมตำบล ประเมินและตัดสินใจปัญหา และ จัดทำเอกสารรายงานรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล หาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เป็นกระบวนการบริหารกิจการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใน การพัฒนา โดยจะต้องมีกระบวนการ การวางแผน (P) ทำตามแผน (D) ตรวจสอบ (C) และ พัฒนาปรับปรุง (A) อยู่เสมอเป็นกระบวนการทำงานและร่วมกันทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2544) พบว่ารูปแบบการบริหารคุณภาพมีขั้นตอนการ ดำเนินงาน 4 ระยะ คือ 1. ขั้นเตรียมการดำเนินงาน 2. ขั้นการดำเนินงานตามแผน 3. ขั้น ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 4. ขั้นสรุปผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ ทแซนเนน - มอร์เรน และคณะ (Tschannen – Moran and others 2000) ยังพบว่า การดำเนินงานเพื่อพัฒนา คุณภาพโดยใช้การรวมพลังเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการปฏิบัติงาน การ แก้ปัญหาในการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงาน จะส่งผลให้การพัฒนาองค์กรเป็น กระบวนการที่สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล หาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในครั้งนี้มีประเด็นที่สามารถนำไปประกอบการพิจารณา ดำเนินการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องพร้อมที่จะมีส่วนร่วมกับภาคประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องศึกษาทำ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตลอดจนการนำไปใช้ให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และประสานงานทำความเข้าใจที่ตีระหว่งองค์การบริหาร ส่วนตำบลกับภาคประชาชนหรือเอกชน ทำให้เห็นปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในอนาคตว่าจะมีลักษณะอย่างไร ควรจะหาทางแก้ไขจุดใดบ้าง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องรับภารกิจในการจัดทำแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาคมในท้องถิ่นจะเกิดผลสำเร็จของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคต

3. องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ประจักษ์ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โดยฝ่ายบริหารต้องมีความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นำระบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมมาใช้ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง รูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2. ควรศึกษาการนำรูปแบบการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับเทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้หารูปแบบที่เหมาะสมไปได้

3. ควรศึกษาความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการจัดการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีคุณภาพ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน